

ՊԱՅՄԱՆՔ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԿԱՆԻՒՆ
Տարեկան վեցամսեայ
4 Պոլսոյ համար 6 մեկտ 3 մե.
Գաւառաց 7 3 1/2

10
ՓԱՐՍՅ

10
ՓԱՐՍՅ

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ վերաբերեալ որ եւ է
նամակ եւ գրութիւն պէտք է ուղղել
տո Տիօրեան-Խմբագիր Կ. Պոլիս Մեր-
նան շարքը Բիւշտի ԷՖ. Խան երկրորդ
յարկ բիւ 19:

Direction du journal arménien
HAIRÉNIK. CONSTANTINOPLE
Mérédjan Ruchdi éffendi Han No-19

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Gérant-Responsable
M. MELIKIAN

ԱԶԳ. — Երեք օր ետքը փետուարի «Հայրենիք» իւրաքանչիւր թերթը յետ այսորիկ 20 փարայի պիտի վաճառուի:

ՏԱՄԱՆԵՐԻՆԻՐՈՒԹԻՒՆՔ ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 2226

ՉՈՐԵՔՆԱԲԻ

4 ՄԱՐՏ 1887 (Ն.Տ.) 16 ՄԱՐՏ

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԾԱՏԷՆ

Ատէն՝ Երջանիկն Արարիոյ
ծայրը կը գտնուի, Ափրիկէի Ա-
տէն քաղաքին հանդէպ, Կար-
միր ծաղուն մոտից առջեւն ու
Հնդկային Ովկիանոսին վրայ թե-
րակղզի մըն է, չըջապատեալ գո-
լով ի ծովէ, ու պարանոցով մը
յարեալ ցամաքին: Նաւահան-
գատին կողմէն դիտելով Ատէնի
կերպարանքը՝ հրաբխային մոտ-
ցորդաց անմիջապէս երեւոյթ մը
ունի: Գաթ ու ժայռուտ բլրոց
չլի մի է կարծես, սեւտես, ամա-
յի, արեւակէզ, անբեր ամե-
նեւն, որ նախկին հրաբխին հեր-
ձոտելէն ու պատահաբար ձե-
ւացած են: Այն հիւրատեաց
հողուն վրայէն կարծես բնու-
թիւնն իսկ կը խորչի: ոչ բուսա-
կանութիւն կը տեսնես, ոչ ծառ,
ոչ թփիկ որ անոր վայրի կեր-
պարանքը ամօրէ: Նոյն իսկ յար-
ժուն կեանքը կարծես անկէտե-
ղի կուտայ: Ղի և ոչ թռչնիկ մը
կը տեսնես, ի բաց առեալ ծո-
վային թռչուններն, որ այն կա-
տարաց վրայէն սաւառներով ա-
նոնց տխուր կերպարանքը զու-
արթացնէ: Եւ եթէ չահասիրու-
թիւնը չձգէր, անշուշտ մարդս
ալ իր անիծեալներէն մը, ան-
կէ կը խուսէր:

Արդ այն տխուր ու վայրի
տեսարանը քիչ մը զուարթացը-
նողն է տանց շարք մը սպիտակ
որմունքներով որ այն աւազուտ
սեւ ժայռուտից ոտքը կը կանգ-
նին, արաբացի ճարտարապե-
տութեամբ ու վայելուչ տեսքով:
Ոմանք իբր պանդոկ կը ծառա-
յեն, ուր կը բնակին եւրոպացի
պաշտօնատեարք ու վաճառա-
կանք: այլք գործատուներ են,
կամ սրճանոցք, և կամ խա-
նութիւն Հրէից ու Փարսից ձեռ-
քը, ուր հնար է գտնել Ափրի-
կէի և Ասիոյ ճարտարութեանց
ամեն տեսակ հետաքրքրական
առարկայ:

... Սահայն բուն Ատէն քա-
ղաքը տեսնելու համար այս նա-
ւահանգստի ծովափին վրայ կե-
նալու չէ, հարկ է դէպ իներս
երթալ, որ հետի մէկ ու կէս
ժամու ճամբայ է:

Մեր յոգեհաւը մէկ ու կէս
օր այն նաւահանգիստը դադա-
րելու էր, այս ինձ պատեհ էր
հետաքրքրութիւնս յաղեցնե-
լու: Առաւօտանց կանուխկեկ
այն ծովեզերաց աւազուտին վը-
րայէն դէպ ի հանդիպակաց քայլս
բարձրաւանդակ մի կ'ուղղեմ, որոյ
միւս կողմը գողցես երեսուն
հազար մարդոց քաղաք մը կ'ա-
ւետեն: Այնպէս՝ բոլոր ճամ-
բուս երկայնութեամբ՝ սեւ, հըր-
կիզեալ, առապար, ցամաքեալ
հրաբխային բլրոց կողերը կը
կանգնին: ձախակողմն ընդար-
ձակ, վճիտ, մութ կապոյտ ծո-
վը: զով հողմիկ մը ծովուն երե-
սէն չնչլով՝ այն խղճուկ ջեր-
մութիւնը կ'ամօրէ:

Ճամբան շարունակելով ստէպ
ստէպ ընկի սեւամորթից խմբիկ-
ներու կը հանդիպեմ, որ դէպ ի
«Սփիւրջ Փոյնդ» կը գլխեն, ան-
շուշտ կամ ի խնդիր գործոյ և
կամ ինչ և իցէ շահու: Արք,
կանայք ու տղայք խառն՝ մէ-
ջերին զուարթ խօսակցելով՝
քովէս կ'անցնին, ինձ կը նային,
կը ժպտին, մէջերնին խօսք մը
կը նետեն ու կերթան:

Գողցես կէս ժամ քաղաքէն
յետոյ աննշան հիւղերու կոյտի
մը կը մերձենամ: «Մալա» կոչ-
ուած փոքր գիւղակն է աւա-
զուտին վրայ շինուած, ոչ շատ հե-
ռի ի մարտահանէն: Անկէ աւե-
լի լքուցիչ տեսարան չի կրնար
ըլլալ: այն խրճիթը տախտակ-
ներով, յարդով ու տերեւներով
չըջապատեալ միջոցներ են, որոց
շինութեանը համար ամենեւին
արհեստաւորի պէտք չէ եղած,
ինչպէս նաեւ չկայ պէտք ոչ դը-
րան և ոչ պատուհանի: Եւ սա-
կայն այս խրճիթաց ոմանք վերէն
բաց բալ մըն ալ ունին, որմէ
անդին է բուն բնակարանը: Ան-
կէ քիչ մը անդին մարտահան
հանդէպ ու ծովափէ ոչ հեռի՝
խալխալ կը ձգեն այն նաւք որ
մերձակայ ծովեզերքներէն տե-
սակ տեսակ բերքեր կը բերեն:
Այլ եւս հետաքրքրութենէ մղ-
եալ ծովեզերաց ճամբէն կը խո-
տորիմ և այն գիւղակին կամ
թէ լաւագոյն ըսեմ փլատակաց
կոյտին գլխաւոր փողոցը կը մըտ-
նեմ: Տղայք ոմանք՝ գողցես զար-
հուրած՝ կը փախչին և ներկա-
յութեանս ազգը կուտան, իս-

կոյն ամեն խրճիթէն գլուխներ
դուրս կ'երկընեն: սիրտ ընող-
ները դուրս կ'ելլեն, և քանի
որ ճամբաս յառաջ կը տանիմ,
ետեւէս բազմութիւնը կը դիզ-
ուի, աղաղակները կը սաստկա-
նան, որոց արձագանգ կ'ըլլան
չանց հաջներ: Մեծաւ մասամբ
կանայք ու տղայք են: երեւի թէ
արք առհասարակ գործոյ գնա-
ցած են: Չկարենալով հասնալ
բազմութեան դիզուելուն նպա-
տալը, թէպէտ սպառնական
կերպարանք մը չեն ցոյց տար,
բայց և այնպէս քայլս կ'երազեմ,
մինչեւ փողոցին միւս ծայրէն
դուրս արձակը կ'ելլամ: բազմու-
թիւնը կը դադարի, այլ սեւա-
մարթ տղայոց խմբիկ մը դեռ ևս
ետեւէս կուգայ, մինչեւ գիւղա-
կէն բաւական կը հեռանամ:

Թէ որչափ սակաւապետու-
թեամբ ու խեղճաբար ապրելու
է այն ռամիկը՝ Աստուած գիտէ:
այն ապառաժ, անբեր երկրին
վրայ, ուր ոչ ցօղ կ'իջնէ, ոչ կա-
նաչ կը բուսնի, ոչ մշակութեան
հետք կը տեսնուի, և ամալ իսկ
հաղիւ երեք կամ չորս տարին
մէյմը իրենց ջուրը կը թափեն,
ոչ այլ ապրանաց միջոց կը մնայ
անշուշտ, եթէ ոչ ձկնորսութեան
փոխ արդիւնքը:

... Այս տեղիս, այս պարտե-
զը, այս զբօսայի վայրն է Ատէն
քաղաքին հրաշալիքը: հոս են
այն հուշակաւոր մեծ ջրամբարք
որ մեծագործութեան յիշատա-
կարան են: Որովհետեւ հրաբխ-
ային երկրիս է ամենեւին ան-
ջրդի, ուր և երկնից օրհնու-
թիւնն իսկ հաղիւ երբեք երբեք
կամ չորս տարի մէկ մը և եր-
բեմն իսկ հինգ կամ վեց տարի
մէկ մը այց կ'ելլէ, վարչութիւնը
ժողովրդեան կարօտութիւնը իը-
նամելով, այն ժայռից գողին
ոստոտ գութերն ու խորչերն
որմնապատ ըրած՝ մասնաւոր ըն-
դարձակ ընդունարաններ շինած
է, յորս կ'ամբարի այն սակաւա-
դէպ անձրեւոց վուրը, որ ճշմա-
րիտ օրհնութիւն մըն է ընկի ծո-
ղովրդեան: Եւ սակայն այն ե-
ռամեայ և քառամեայ անձրեւը
ստէպ հաղիւ մէկ կամ երկու
ժամ կ'իջնէ, և այն իսկ ոչ այն-
քան առատութեամբ որ ջրամ-
բարք լցուն: ստէպ ջուրը հա-
ղիւ մէկ կամ երկու մէրք կը

բարձրանայ անոնց մէջ: որ ապա
չորութեան եղանակը յաջորդե-
լով կը սպառի և ջրամբարք կը
ցամաքին: Բայց կ'ըլլայ նաեւ որ
անձրեւաց եղանակին կարծես
երկնից սահանք կը բացուին,
տեւելով մէկ, և եւս երկու օր,
և այն ատեն երկնից թափած
ջրին չափը չկայ: Ժայռից վրա-
յէն հեղեղը կ'իջնան, ամեն դի-
զեալ ու քարավաղք ձեւացնե-
լով:

Այս առթիւ կրնայ զուրցուիլ
թէ ողջոյն քաղաքը ջրասոյց կըլ-
լայ: որովհետեւ տունք մեծաւ
մասամբ հողային են, և ծած-
քերէն տափարակ անձրեւին ջու-
րը դիւրաւ ամեն դիէն տունը
կը թափանցէ ինչպէս թէ փողոցն
ըլլար: Անկէ որմունք իրենց ամ-
բութիւնը կորսնցնելով, ստէպ
տխուր ու խորին աղմուկ մը կամ
թնդիւն մը կը լսուի, որ ուրիշ
բան չէ՝ բայց եթէ պատեր, տու-
ներ կամ տանց մաս մը որ կը
կործանին:

Այն ատեն բնկաց տաժանելի
և տաղնապի գործ կը բացուի:
և ամենքն ի բռնադատութենէ
ստիպեալ՝ հարկ է որ ժողու-
թեամբ փութան ծածկելու և ա-
ղահովցնելու իրենց փափուկ
ապրանքն: որ են քաֆէ, այլ և
այլ խէժք, խունկ, զմուռ, և
ուտին, հալուէ, մեխակ, պղզ-
պեղ, համեմք, դեղօրայք, հըն-
տեղէնք, և այլն: Սովորաբար բո-
լոր այս ապրանք բաց օդու մէջ
կը պահուին, նաեւ ծովեզերքին
մօտ, մինչեւ որ նաւերը բեռնա-
ւորեն տանին:

Բայց երբ անձրեւը դադարի
ամենքն իրենց տաղնապը կը
մոռնան, և որտեղնին ուրա-
խութեան կը բացուի: ամենուն
բերանը իրենց ջրամբարքն են:
Առժամանակեայ վշտերնին մոռ-
նալով ընթացքին՝ դէպ ի այն
բարի ընդունարաններն կ'առ-
նուն, որոնք՝ եթէ անձրեւը յորդ-
իջած ըլլայ՝ մինչեւ բերանը կը
լցուն: Այն ջուրը սկզբան ջաղդ-
տոր է, բայց կամաց կամաց կը
զտուի կը մաքրուի: Ի տեսիլ
այնքան լաւ և անոյշ ջրոյ՝ ամե-
նուն սիրտն ու երեսը կը զուար-
թանայ: և շատ իրաւամբ, որով-
հետեւ շատ քիչ կը հանդիպի որ
այնքան ջուր տեսնեն: Վարչու-
թիւնը, որու ստացուածքը կը

Համարի, այն անհուն ջուրն ա-
նուրդի կը հանէ, որմէ մինչեւ
հարիւր հազար ֆրանք կը շահի-
այն ստակը կանցունէ քաղաքին
տեսչութեան, որ ի կիր կ'առնու
ի շինութիւն հասարակաց շինից,
հիւանդանոցաց, ճամբաներու, և
ուրիշ բարեկարգական գործոց:

Այսպիսի այս ամալի անկիւ-
նը, որ մարդու բնակութեան
անպատեհ ըլլալու ամենայն մաս-
նաւորութիւնն ունի, ի սկզբանէ
հետէ բազմութիւն դիպաց ասպա-
րէզ եղած է: Հոս շատ մը ազ-
գեր իրարու յայրորդած են, և
դեռ եւս շատք այնք են որ ցայ-
սօր հոն կը գտնուին: Արաքսիք
Հնդիկը, Փարսիք և Հնդկա-
բորդակէզը, առ հասարակ այս
թերակողմոյս վրայ տարածուած
կը բնակին: Արաքսիք, Սոմալք
և Հնդկաց մեծագոյն մասը մահ-
մետական կրօնը կը պաշտեն:

Տեղւոյս վարչութիւնը Պոմ-
պէյի նախագահութեան ենթա-
կայ է: անկէ է որ կուգան պաշ-
տօնատեարք և ղինւորք, եւս և
ծախուց կարեւոր դրամք:

Անգղիական վարչութեան ար-
դիւնաւոր հետեւանքն այս ե-
ղաւ, որ Ատէն միւսանգամ ըս-
տացաւ իւր վաճառականական
էական դիրքը ու համբաւը: և
որ լաւագոյն կարելի է համա-
րել, վաճառականութեան կամ
փոխանակութեան առարկայք
ինչ որ յառաջ էին դրելէ նոյն
մնացած են: Գաղթականք հոս
բան մը չեն յառաջ բերեր: հա-
պա իբր պարզ ամբարանոց մի
վաճառուց կը ծառայացնեն զԱ-
տէն: Հոս ամենայն ինչ կը վա-
ճառի: ասի մի հող, դաւաթ մի
շուր, խոտոյ տերեւ մի: միով
բանիւ ամենայն ինչ բաց ի արե-
ւուն լուսէն ու ջերմութենէն,
զոր բարեբաղդաբար նախախնա-
մութիւնը վաճառականութեան
ենթակայ ըրած չէ:

Անգղիացիք ի 1859 տիւրեցին
Ատէն թերակողմոյն, որովհետեւ
անոր ծովափը անգլիական նաւ
մը նաւաբեկած էր զոր Արաքս-
ցիք աւարած էին: Անգլիական
վարչութիւնը այս անխառնութիւ-
նը առիթ առնելով հատուցում
պահանջած էր, և իւր բողոքը
ունկնդիր չգտնելով դիմեց զօր-
քով գնտաւորած ու տիրեց տեղ-
ւոյն: Լահաճի սուլտանը՝ որու
ստացուածք էր՝ ջանաց նորէն
ձեռք բերել: բայց իւր ամենայն
ջանքն ունայն ելլելով վերջապէս
1843ին խաղաղութիւն ըրաւ,
դաշնադրելով Անգլիացւոց հետ
բարեկամութիւն ու վաճառա-
կանական յարաբերութիւն:

Երբ Անգլիացիք տիրեցին թե-
րակողմոյն, Ատէն քաղաքին բը-
նակիչք 600 հոգւոյ չափ հաղիւ-
կային, որոց 250 Հրեայ, 50 ալ
Պանիան: Վաճառաչաւութիւնն
իսկ՝ որով տեղին ի հնուց հետէ
միշտ հուշակաւոր եղած էր՝ դը-
րեթէ խալաւ ոչնչացած էր: ո-
րովհետեւ Տաճկաց ու Լուսի-
տանացւոց պատերազմներով տե-
ղին ոչ միայն աւերածով լցուած

անշքացած էր, այլ նաեւ կարե-
ւորութիւնն իսկ ջնջուած էր:
Բայց և այնպէս երկայն ջրմղի
մը աւերակը, մեծ ջրամբարք, և
Շէմ-Շէմի բարձունքը տանող
տասուերկու ոտք լայնութեամբ
մեծ ճամբու մը մնացորդք,
յայտնի կը վկայէին տեղւոյն
անցեալ շքեղութիւնն և կարե-
ւորութիւնը, զոր հնար էր միւս-
անգամ վերանորոգել: Ուստի և
Անգլիացւոց ժողովեամբ ու դոր-
ժունէութեամբ՝ Ատէն հետզհե-
տէ մեծցաւ, բազմացաւ ու զօ-
րացաւ: այնպէս որ զարդիս Բը-
րիտանական կայսրութեան ամե-
նէն կարեւոր կայաններէն մէկն
եղած է: Հոն, ի «Ադիմը Բոյնդ»
նաւակայան՝ կը ժողովին այն ա-
մենայն շոգենաւք որ ի Հնդկա-
ի ջինաստան, յԱւստրալիա, և
յայլ տեղիս կ'ուղեւորին: Իր դը-
րիւքը և իր հզօր բերդերովը
կարմիր ծովուն մոտից կը տիրէ:
Պահպան զօրքը 1000 հոգիէ կը
բաղկանայ: իսկ բնիկ ժողովորդ-
եան թիւը երեսուն հազարի կը
հասնի:

(Բազմավէպ)

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

— 0 —

Կայսերական հրամանաւ՝
Լիդէի գայմադամ Հաֆըզ
Հիւսէյին էֆէնտի՝ Բալուի գայ-
մադամ անուանեցաւ փոխանակ
Մէհմէտ Նէճիպ պէյի, որ նոյն
պաշտօնով Լիդէ փոխադրուած է:
— Ներքին, Գատական, Եւրո-
տական և Հանրօգուտ շինու-
թեանց նախարարք երէկ Մեծ-
եպարքոս Բարձր. Գեամիլ փա-
շայի նախագահութեամբ դու-
մարուելով, կարեւոր խորհրդակ-
ցութիւններ ունեցան օրուան
քաղաքական կարեւոր խնդրոց
վրայ:

— Պէլլիատէն եկած լրոց նա-
յելով, Գարաեորէկէվիչ իշխանին
կուսակիցք այս միջոցին նորէն
սկսեր են դաւեր նիւթել Միւսն
թագաւորին գահուն դէմ, և կա-
ռավարութիւնն ալ զգուշական
ազդու միջոցներ ձեռք առեր է:

— Արշիպեղագոսի Իփսարա
կղզւոյն մէջ վերջին օրերս երկ-
րաշարժի բուռն ցնցում մ'զգաց-
ուեր է, սակայն բարեբաղդա-
բար ու է վտանգ չէ պատա-
հեր:

— Մայրաքաղաքիս Իտալական
նորընտիր դեսպանն երէկ Մատ-
րիտէն մեկնեւ է, և Հռոմ հան-
դիպելէ յետոյ, մայրաքաղաքս
պիտի գայ:

— Բեդրասպուրկէն ուղղեալ և
Գօրէսքօնտանա Բօլիթիք լրա-
գրոյն մէջ հրատարակեալ նամակ
մը կըսէ թէ Պէլլիսի մէջ բանակ-
ցութիւնը կը լինին թերութեանց
նոր միութիւն մը կազմելու հա-
մար, որպէս զի արեւելից մէջ
ներկայ վիճակը անփոփոխ մնայ
համաձայն դաշնագրութեանց:
Կը յիշէ ամեն ոք թէ սեպտ. 12ի
յեղափոխութենէն վերջը Ռուսիա

ներկայ վիճակին վերահաստա-
տութիւնը պահանջած էր: հե-
տեւաբար բնաւ պատճառ չիկայ
որ Ռուսիա սոյն սկզբան վրայնոր
բանակցութիւններ չընդունի:

— Բէշտէր-Լոյտ բացարձա-
կապէս կը հերքէ Փարիզեան լրա-
գրի մը սուած մէկ լուրը, որ կը
ժանուցանէր թէ Պրանսուա-Ժօ-
զէֆ կայսրը Անտրաչի կոմսին հետ
խօսակցելով ըսեր է թէ պատե-
րադմը առ այժմ անկարելի է:
սակայն խորհրդաւոր բան մը տե-
ղի կունենայ որոյ բանալին 3
կամ 4 շաբաթէն պիտի յայտ-
նուի:

Հունգարական լրագիրը կըսէ
թէ կայսրը այսպիսի յայտարա-
րութիւն մը ըրած չէ երբէք:

— Պէլլիատի Պուլկարական
գործակատար Խօթ. Սդրանքի
մի քանի օրէ ի վեր Վիէննա կը
գտնուի, սա բացարձակապէս կը
հերքէ քաղաքական պաշտօն մը
իրեն յանձնուած լինելու լուրը:

— Բեդրասպուրկէն մարտ 10
թուով կը ժանուցանեն թէ ծո-
վային գործոց պաշտօնատան ան-
դամներէն մին Օտէսայի Ռուսա-
կան կամաւոր նաւատորմը աչքէ
անցնելու պիտի երթայ:

Կօստանդին Նիքօլայէվիչ Մեծ
դուքսը որ մեկուսացեալ կեանք
մը կը վարէր ի Խրիմ, Ձարին կող-
մէ Բեդրասպուրկէ կանչուեր է:
Մեծ դքսին սոյն կոչման մեծ
կարեւորութիւն կ'ընծայուի:

— Ալիէմայնէ Յայթունկ լրա-
գրին խմբագիրներէն մին Փօլպարս
զօրավարին հետ տեսակցելով,
այս վերջինը յայտարարեր է թէ
Դէհրան երթալու մտադիր չէ,
և կայսեր Վիէննա վերադառնա-
լուն կ'սպասէ Բեդրասպուրկէ վե-
րագառնալու համար:

— Իտալիոյ Ունիւէթթօ Թա-
դաւորին տարեդարձին առթիւ
Իտալական Օբէրայի ընկերու-
թեան մէջ գեղեցիկ երեկոյթ մը
տրուեցաւ նախընթաց իրիկուն,
որում ներկայ էր Իտալացւոց
ընտրելագոյն դասը: Թագաւո-
րին կենդանագիրը կախուած էր
սրահին մէջ, Իտալական դես-
պանը և ընկերութեան նախա-
գահ Պ. Բօզապօ ատենաբանու-
թիւններ ըրին: Ժողովուրդը «Կեց-
ցէ թագաւոր» աղաղակներով
սրահը թնդացուց:

— Էմին Պէյը աղատելու հա-
մար Պ. Ստանէյ և իւր ընկերք
Սիմօն Թուն (Բարեյուսոյ հըր-
ուանդան) հասեր են, և մարտ
19ին անկէ պիտի մեկնին:

— Սապանճայի մօտ Լադերու
և Ձէրքէզներու մէջ ծագած
կռիւը քննելու պաշտօն ունեցող
Յանձնախումբը, որոյ անդամք են
Ճէմալ Պէյ, Համիտ պէյ և նա-
խագահ՝ Էմիւլաճ էֆէնտի, Սա-
պանճա հասնելով, անմիջապէս
քննութեան ձեռնարկեր է:

— Ալի Նիզամի փաշա որ Պէր-
լին ուղեւորեցաւ Կայսեր ծննդ-
եան տարեդարձը շնորհաւորելու
համար, նախընթաց օր Ռուս-
տուք հասեր և անտի Պէրլին ու-
ղեւորեր է:

— Հեռագիրը ծանոց թէ Պ.

տը Լէսէրս Պէրլին հասնելով,
Կայսերական ընտանեաց և կա-
ռավարութեան անդամոց կողմէ
սիրալիր ընդունելութիւն վայե-
լեր է: Կը հաւաստէին թէ սոյն
մեծ Պրանսացին Գերմանիոյ մայ-
րաքաղաքը պիտի մնայ մինչեւ
մարտ 22, Կայսեր 90երորդ տա-
րեդարձին առթիւ Պրանսայի
հանրապետութեան նախագահին
շնորհաւորութիւնները մատու-
ցանելու համար:

Հեռագիրը յարեց նաև թէ
Պ. տը Լէսէրս սոյն պարագա-
յէն օգուտ պիտի քաղէ քաղա-
քական պաշտօն մ'ալ կատարե-
լու համար, սակայն Եւրոպական
լրագիրք սոյն պաշտօնին նկատ-
մամբ անհամաձայն են: Ոմանք
կենթադրեն թէ սոյն պաշտօնը
Ալգաս-Լօրէնի վիճակին կը վե-
րաբերի: այլք գիտնալ կը կարծեն
թէ Պ. տը Լէսէրս պիտի ջանայ
Գերմանիան չահիլ Սուէիլի զին-
ւորական և առևտրական ճամ-
բուն չեղծացման գաղափարին
ի նպաստ:

Սակայն Լէսէրս այս ամեն
զրոյցները հերքեց, յայտարա-
րելով թէ ինք պաշտօն ունէր
միայն Պէրլինի Պրանսական դես-
պան Պ. Հէրպէտի յանձնը Պատ-
ւոյ Լէգէոնի աստիճանը:

Ինչ որ ալ լինի Պ. տը Լէսէրս
անպատճառ քաղաքական պաշ-
տօն մը ունենալու է, ըստ որում
մարտ 10ի իրիկունը Կայսերական
սեղանին ներկայ գտնուեցաւ,
կայսրուհւոյն և Մօլթէ Մարա-
շախտին միջեւ նստած:

— Տէպա լրագրին Վիէննայի թղ-
թակիցը Սերպիոյ պատերազմական
գործոց նախարար Հօրվաթովիչ զօ-
րավարին հրաժարման պատճառներն
հետեւեալ կերպով կը բացատրէ:

Սոյն զօրավարը մի քանի ամիս
առաջ ռուսական, գերմանական եւ
աւստրիական կառավարութեանց դի-
մած էր հարցնելու համար թէ Սեր-
պիացի սպայները սոյն երեք կայս-
րութեանց զինւորական դպրոցնե-
րուն մէջ կարող էին իրենց ուսումը
կատարելագործել: Սերպիական նա-
խարարը միայն Բեդրասպուրկէն նը-
պաստաւոր պատասխան մը ընդու-
նելով, մի քանի սպայներ որոշած էր
Ռուսիա երթալու համար, սակայն
սոյն տնօրինութիւնը իւր պաշտօնա-
կցաց ընդդիմութեան հանդիպելով,
Միւսն թագաւորէն մերժուած էր:

Յայնժամ Հօրվաթովիչ զօրավա-
րը հրաժարական տուաւ, որ եւ մեր-
ժուեցաւ:

Մի քանի շաբաթ վերջը նախա-
րարական ժողովի մը մէջ, յորում կը
նախագահէր թագաւորը, այս վեր-
ջինը յայտարարեր է թէ պէտք է
Ռուսմանիոյ կողմի սահմանազուխը
ամրացնել, Ռուսիոյ դէմ պատերազ-
մի առջեւ պատրաստ գտնուելու հա-
մար: Հօրվաթովիչ զօրավարը սոյն
գաղափարին ընդդիմացերէ, Թագա-
ւորը եւ միւս նախարարք տարբեր
որոշում տալով, Հօրվաթովիչ աղա-
ղակեր է թէ ուրիշ զինւորական մը
կրնայ պատերազմական գործոց նա-
խարարութիւնը վարել:

Երբ զօրավարը ժողովարանէն
դուրս ելեր է, թագաւորը ը-
սեր է. «Եթէ դուք չէք ուղեր
պաշտպանել Սերպիան Ռուսիոյ
դէմ, աւելի աղէկ է որ ոչ մի-

այն ձեր պաշտօնէն այլ և բա-
նակէն հրաժարիք»
Հօրվաթովի զօրավարը նա-
խարարի և զօրավարի կրկին
պաշտօններէն անմիջապէս հրա-
ժարական զէկեր է. թագաւորը
նախարարութիւնէ հրաժարակա-
նը միայն ընդունեց է, սակայն
Սերպիական բանակին ընդհանուր
հրամանատարի տիտղոսը վրա-
յէն առեր և միայն զօրավարի
աստիճանը պահեց է:

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԲՈՒՄԵԼԻԻ

ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՅ

Առաջին պարգեւ 600000 եւ
Երկրորդ պարգեւ 60000 ֆր.
Այս անգամուսնի ծանուցանու-
թեամբ պիտի շահին 50 թիւեր ա-
ւելի, այսինքն 550 թիւեր փոխա-
նակ 500ի:
Վիճակահանութիւնը տեղի պի-
տի ունենայ յառաջիկայ եւրոպա-
կան ապրիլ 1ին, որ է մարտ 20:
Վերոյիշեալ երկու մեծ պար-
գեւներէն զատ 48 թիւեր եւս մեծ
պարգեւներ պիտի շահին: Իսկ մը-
նացեալ 500 թիւերն պիտի շահին
միայն 400ական ֆրանկ:
Սոյն գումարները կարելի է շա-
հիլ բաղդատումս մը գնելով ու բաղ-
դի օգուտներով:
Սոսկ թիւ մը գնելով կարելի է
շահիլ մեծագոյն պարգեւն, 600,000
ֆր. որ կանոնական զեղն ընելէ
յետոյ կ'ստացուի 15,312 օսմ. ոսկ-
ւոյ պատկառելի գումարը: Նմանա-
պէս միւսներն ըստ հաշուոյն:
Վճարելով 7 1/2 դր. կստացուի
ամբողջն ստանալու իրաւունք ու-
նեցող տոմս մը: 5 դր. վճարելով
կ'ստացուի շահուածին կէսն ստա-
նալու իրաւունք ունեցող եւ 3 դր.
— 264 —

— Օտարականը ծռեցաւ և զարմանք յայտնել
ձեւացուց:
— Աւասիկ դոյլեր ուր ծանր են, ըսաւ:
— Այո՛, ըսաւ Գառնուժ, լիւրի կատարելով
այն դերը զոր ընդունած էր, այս դոյլերը կընեն
ու կ'ընեն խիստ կնճռոտ դարձուածքով մը զոր
կընաք ուսումնասիրել և որո՞ւ մեքենական օրինակը
կը տեսնէ՛ք հո՛ս:
— Շատ հանճարեղ է:
— Տասը վարկեան պէտք է որ մէկ դոյլը կարե-
նայ իւր շրջանը ընել:
— Ստուգիւ:
— Երբեմն քսան և եօթն վայրկեանէն կ'ընէր:
— Քսան և եօթն վայրկեանէ՛ն... անհաւատալի
կը թուի ինձ:
— Տասն մարդ գիշեր և ցորեկ պարաններ քա-
շելու զբաղեալ էին: Եւ Գառնուժ, որ իւր աչ-
քէն չէր հեռացներ իւր առջեւ գտնուող մարդը,
սկսաւ ամփոփել իւր կարծիքներն, հարցնելով ինք-
նին թէ ո՛րչափ ջուր հարկաւոր էր վեց հազար
մարդոց համար և որ կընար միթէ տասը և եր-
կու ժամուան աշխատութիւնը հայթայթել:
— Շատ լաւ, յարեց, շա՛տ լաւ:
— Եթէ կամիք, կերթանք այցելել ջրամ:
բարը:
— Լա՛ւ, երթանք ՚ի ջրամբար:
Մի քանի աստիճաններէ վեր ելան, և հասան
պայծառ ու հանգարտ ջրով լի ընդարձակ ջրհորի
մը եզերքն:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒԻՆԵՐ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐԿ ՀԱՅՐՆ
Ի ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏ

Այդ. Ժողովոյ ատենապետ
Մեծ. Յարութիւն էֆ. Մէրեմ-
Դուլի այս առաւօտ անձամբ մա-
տոց Բաղ. Ժողովոյ բարոյանդա-
մոց ստորագրութեամբ գիր մը
որով ըստ որոյմանք Ազգ. Ժողովոյ
կը հաւանին իւր բացառութիւն
վեհ. Սուլթանին նոյնի Պէ-
շիկթաշէ Ազգ. դերեղմանատունը
առ ի յարգանս Ն. Կ. Վեհափա-
ռութեան, պայմանաւ որ դերեղ-
մանատան պաշտօնաւոր պահուի
և նմանօրինակ սեփականութիւնը
ապահովին:
Ս. Պատրիարք Հայրը այս
իմաստով խմբագրեալ պատաս-
խանադիրը ուղղեալ առ Վսեմ.
Ղազըլօսման փաշա առնելով, Պատ-
րիարքարանի գործակառար Փը-
րէնկեան Աբրահամ էֆենտի
հետ այս առաւօտ ժամը 4ին
Երևոյի կայսերական պալատը
գնաց, վերոյիշեալ պատասխա-
նադիրը անձամբ Վսեմ. Օսման
փաշայի մատուցանելու համար:
Պատասխանադիրը երէկ ա-
ռաւօտ պատրաստուեցաւ Բերա-
յի խորհրդարանին մէջ ուր գու-
մարուած էին Բաղ. Ժողովոյ ան-
դամը և Ս. Պատրիարք Հօր մա-
տուցանելի գիրը անդ ստորագ-
րուեցաւ:
Ինչպէս յայտնի է, Կրօն. Ժո-
ղովոյ անդամը ձեռնպահ մնա-
ցած են սոյն խնդրոյն մէջ:

ԳՐԱՏՈՒՆ Դ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ
Նոր Հրատարակութիւն

ԴԱՍԱԴԻՐԿ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐԿԱՆ ՀԱՅՈՑ

Ի Պէտս Ազգային վարժարանաց
Դ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Մկրտիչ էֆենտի Զօրաքանի
սոյն գործն վերստին հրատարակ-
ուելով՝ գրատունս կը կարծէ ծա-
ւայութիւն մը մատուցանել մեր
Ազգային վարժարանաց, տալով Հայ
մանկտանի ձեռքն յարմար դասա-
գիրք մը գրուած պարզ եւ յստակ
լեզուաւ, դիւրագիտի, կատարեալ
որչափ կարելի է, եւ որ կը պարու-
նակէ մեր հին Պատմութեան հետ
նաեւ ժամանակակից մինչեւ ցընտ-
րութիւն Տ. Յարութիւն Սրբազանի
մեր արդի Ամեն. Պատրիարք Հօր:
Գործոյն Դ. Տպագրութեան հաս-
նիլն ինքնին բաւական գրաւական
մ'է համակիր ընդունելութեան գոր-
գտած է գասագիրքս ամենուրեք:
Այդ համակրութեան փոխարէն դո-
հողութիւն մ'ընելու համար գրա-
տունս զեղչած է նորա գին 25 0/0:
Կը ծախուի ի գին 3 դրուշի:
Կեդրոնատեղին է Դ. Զարդար-
եան գրատունս:
Կ. Պօլիս Սուլթան Համամ փո-
ղոց թիւ 14:
Շատ գնողաց գոհացուցիչ զեղչ:

ՍԻՐԱՆՈՅՇ

Գրեց. — ՍՐԲՈՒՀԻ ՏԻԻՍԱՐ

Ազնուափայլ տիկին Տիւսար փա-
շայի սոյն գործորիկ վէսն, որ ցարդ
20 դաշեկանի կը վաճառուէր, այժմ
կը վաճառուի 12 դաշեկանի եւ կը
կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով:

բան մը պատահած չէր ինձ. Կարծես թէ արեգա-
կան ճառագայթ մը կայցելէ խրճիթ մը և կը լու-
սաւորէ զայն... երջանիկ սիրտ մ'ունիմ:
Դժբաղդին աչքերն արտասուածքով էին և սկսաւ
հեծեծել: Անգամ մ'եւս տօքթ. Բալ չվրդովեց
նորա վիշտը:
— Դուրս ելնէ՛ք, յարեց:
— Եւ Ժօքթն...
— Նա մեղ կ'սպասէ:
Թօրոյէ Տօքթէօրին ձեռքն սեղմեց:
— Օհ, չէ՛ք սխալիր, ըսաւ երկչոտ ձայնիւ մը:
— Զնեղ խաբած եմ:
— Զեմ կարծե՛ր... բայց չեմ գիտեր թէ ինչ
կ'զգամ... հո՛ս, ճակատիս շուրջը երկաթեայ կապ
մը կար... և չեմ ուզեր որ այժմ զայն վերստին
գնեն...
— Կը խոստանամ:
— Եւ բաց աստի, հո՛ս գալ չեմ ուզեր:
— Այլ եւս հոս չպիտի գաք:
— Աճապարարե՛ք, օ՛ն մեկնինք:
— Մեկնինք:
— Եւ դրան քով հասան: Բայց սյդ պահուն, երբ
վանդակը բացուեցաւ որպէս զի կարենան անցնել,
խառնաշփոթ ազմուկներ կեցուցին զիրենք, և տօք-
թէօր Բալ վրդովեալ, զողորջուն հարցուց թէ՛
պատճառն ինչ կընար լինել: Բովանդակ Պիտէթը
չարժման մէջ էր: Տնօրէնն, վերատեսուէր, պահա-
պանը, որոց ընկերացած էին մի քանի ազատ խե-

ԵՆԻՆԻՆԻ ՆԱԳԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ընդդէմ

Յիշական, Գաղղիական, Միզանց-
քարտերի քայլին և այլ ավերակ-
տեան հիւանդութեանց:

Գին 6 շրջ:

Սոյն գիրքն, որ Պօղոսեան գրա-
տան կողմէ հրատարակուած է, իւր
տեղական մէջ ցարդ հրատարակուած
գիրքերէ կը գերազանցէ ոչ միայն
իւր պարզապէս պարունակութեամբ,
այլ և իւր գիրքիմանակի և յստակ
ոճովն և լեզուովն:

Մասնաւորապէս կը խօսի մարդ-
կային մտաց, բարոյականին և մար-
մնային վրայ հեղուակութեան ըրած
ազդեցութեանց վրայ, ծննդական
դորձաբանաց վիրաբուժական ան-
գամազնութեան և կազմախօսու-
թեան վրայ, ամուսնական բնախօ-
սութեան, իւր արգելքներուն և
պարտականութեանց վրայ, գիշու-
թեան և իւր հետեւանաց ջղային
և ծննդական տկարութեան, անմար-
տողութեան, ակունդանոտութեան
(մէրմաք) յիմարութեան, ծերական
այտի (վէրէմ), յօղացաւորութեանց,
երազարդութեանց, սերմնային
տկարութեան, անկարողութեան, ամ-
լութեան և անոնց ընդհ. դարման-
ներուն վրայ, միզանդքաքորքման
մշտականութեան, կծկմանց, միզա-
կան փամփշտին գրգռութեան, ա-
մորձեաց այտման և յառաջագեղձի
(քէսթանէճիք) հիւանդութեանց ամ-
տանիչներուն և դարմաններուն վը-
րայ, ակունդանոտան (վէնէնէն),
գաղղիական (սիֆիլիս) հիւանդու-
թեանց ակտանիչներուն և դարմա-
նին վրայ, անոնց սկզբնական և եր-
կորդական հանգամանաց, սնդիկի
բարւոյ և չարաչար գործածութեան
վրայ, և և և:

Կրթական, վիճակ, Մեր

Հայ վարժիչը և Կրթարանը

Ի Կ. Պօլիս

Գրեց. — Յ. ՈՍԿԱՆ

Կը ծախուի ի նպաստ Ազգ. Հի-
ւանդանոցի 5 դահեկան:

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊՕՁԱՃԵԱՆ

(Չափազանց բազում, թիւ 56)

Մեծ Գանակութիւն

ՅԱՆՆԵՐԷՆ ԴԱՍԱԳՐՈՑ

Սոյն գրատունն այս անգամ փա-
րիզէն ընդունած է մեր ազգ. վար-
ժարանաց մէջ մուտ գտած ֆրան-
սերէն ամբողջ գասագրքերու մեծ
«մթերք» մը, որոյ մէջ կը գտնուին
մասնաւորապէս Լատուսի ամբողջ
գործերը, Պալլասի «անֆանս», ա-
տուէսան և ֆուանսինէ», քօնդէ
բառապօլ, Լատիվ և Ֆլօրի, Կէ-
նարի և Պաշէլի քերականութիւն-
ներն և անոնց բանալիները, Ապե-
կօթիէի Լէքթիւռ կուստիւէները,
քօնդէ իսթօնիէդ, անֆանս, «ատու-
սանս» (Տրաքալմ), Տէլէմաք, շուա,
տը Լէքթիւռ (Տանիէ), Լէքթիւռ
կուստիւէ (Լըռուա), Փասլը տը Լա-
ֆօնիէն և և և:

ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՉԱՓԱՒՈՐ

Յորաններէն նամականիք չատ աժան
գնեցող:

Սըքոթէթէն ժէնէնալ գին շրջ. 3 1/2

» իւնիվէնէլ » 3

Գաւառական յանձնարարութիւնը
փութով կը կատարուին:

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԻՐԱՆԻ ՍԻՐԱՔԱՆ

— 0 —

Եղեպոյ Առաջնորդ Գեր. Խորէն
Եպիսկ. Մխիթարեանի սոյն իմաստա-
սիրական երկն, ուղեւորութեանց
պատմութեամբ և իրիւստիայական
խորհրդածութեամբ, հետաքրքրա-
շարժ և միանգամայն սրտաշարժ ու
ախորժելի գործ մ'է, ամեն մարդու
ընթերցանութեան արժանի: Տպա-
գրուած է Զմիւռնիոյ Տէպէեան տը-
պարանը: Գինն է 8 շրջ:

ԿԵՆԱՑ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐՆ

ԴԱՐՈՆՈՑԱՊԵՏՆ

Ժօրժ Օնէի սոյն հետաքրքրա-
շարժ և հրահանգիչ վէպն, զոր
թարգմանած է Բ. Մ. Պօղոսեան
էֆէնիտի և որ թերթ առ թերթ կը
հրատարակուէր, այժմ ամբողջացած
լինելով, առանձին հատոր մը կազ-
մած՝ կը վաճառուի ամէն Հայ դը-
րավաճառաց, ըրավաճառ Պօղոս և
Յակոբ աղայից, քով, ինչպէս և Գը-
րաշարաց Լէնկ. Տպարանը, Պասլը
Ալի փողոց թիւ 52:

Այժմ ինչպէս կանխաւ ծանուց-
ուած է, թերթ առ թերթ հրատա-
րակել սկսած է, Տիեզերահոջակ
Աղէքսանդր Տիւմայի «Թագուհւոյն
մանեակն» անուն մեծահոջակ վէպն,
որուն համար մեծանուն հեղինակն
ինք իսկ խոստովանած է թէ իւր
պըանչելի վէպերէն եթէ ոչ առաջին.
գէթ գլխաւորներէն մին է: Աւելորդ է
ըսել թէ որքան բաժանորդաց թիւն
ստուարանայ, վէպն հրատարակու-
թիւնն ալ այնքան պիտի փութայ:

Զմիւռնիոյ և Ռօտտօթոյի մէջ
կը գտնուի նաեւ թէ Գարնոցա-
պետ և թէ հրատարակութեանս
(Թագուհւոյն մանեակն) թերթե-
րէն. փափաքողք պէտք է գիմեն
Զմիւռնիոյ Ս. Էֆ. Պ. Տէպէ-
րէճեանի Զուհաճի պէտէսթէնը, և
Ռօտտօթոյի մէջ Ռուբէն էֆ. Ս.
Գօլանճեանի:

ԽԱՌՆ ԵՄԱԿԵՐ

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԵԱՆ

Գրեց. — Կիրակոս Ս. Ղազանճեան

Կը ծախուի 6 շրջ. և ամեն Հայ
դըրավաճառաց քով:

Կրթական-Գործ

Գրեց

Ս. ՅՈՎԻՆԱՆԵԱՆ

Կը գտնուի ըրավաճառ Պօղոս և
Յակոբ աղայից և բոլոր Հայ գրա-
վաճառաց քով: Գինն է 5 դահլիս:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԴՈՐՄԱԿԱՆ
ԵՐԿՐԱՆԱՓՈԹԻՒՆ

Աշխատասիրեաց

Վահան Ս. Հաղարտպետեան

Հետեւողութեամբ

Ժ. Տալէմի

Սոյն գասագիրքն, որ հանրա-
ծանօթ չափագիրաց կողմէ գնա-
հատուած է, ցարդ հրատարակուած
երկրաչափութեանց վրայ մեծ առա-
ւելութիւն ունի ոչ միայն իւր սահ-
մանաց ճշգրտութեամբ այլ և արուես-
տական բառերու ընտրութեամբ:
Կեդրոնատեղին է Պօղոսեան գը-
րատուն Չափազանց բազում թիւ
56:

Գին 8 դահեկան:

ՀԱՅ ՎԱՃԱՊԱՏՈՒՆ

ՆԱԿԱՐԱՆԱՑ

Կ. Պօլիս Թանիզ Եօնիս փողոց թիւ 56
ճիշդ, դեմ առ դեմ աղբիւրին
(Հաստատուել 1 օգոստոս 1885)

Վաճառատանս մէջ կը ծախուի
նըղաոնդէի վերաբերեալ ամեն
տեսակ ընտիր ապրանք. փոքր
է մեծ քանակութեամբ, և օր-
աւ քնէ և յիշեալ երաշխաւորեալ
վճարմունք կ'Անիոյ և և:

Մեքո Տեօփէեանց

ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՑԵՏՈՄՍԻ

Լուսագոյն քաւթօնի
վրայ ամէն լեզուաւ կը
պատրաստուի ի գին 100
հատը 10 դահլիս. պէտք
ունենցողները պէտք է
գիմեն Գ. Պաղտատեան
տպարան, Յակոբեան իւան
13 Կ. Պոլիս:

Տէր ԵՒ ՏՆՈՐԷՆ

Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

լազարներ, կը վազէին չէնքին մէկ կողմը ուր խըռ-
նուած էր խուռն ամբօս մը: Ինչ որ կանցնէր այդ-
կողմը, պիտի ջանանք հո'ս պատմել մի քանի տո-
ղերու մէջ ամփոփելով: Այն պահուն յորում տօք-
թէօր Բալ զրկած էր զԲառուոժ, սոյն վերջինը օ-
գուտ քաղելով իւր ազատ ճամբէն բնակարանը բա-
ցած էր: Տարաբաղուն որ' օրը մի քանի անգամ կեր-
թար, ժամնի հանդիպելու յոյսով, ամէն անգամ
առաւել անյոյս և առաւել տխրազգեաց սրտով կը
վերադառնար:

Այս անգամ եւս նոյնպէս էր և Պիտէթը կը
մտնէր, երբ նշմարեց այցելու մը որ օտարականի
մը հետ ընկերացեալ, փափաք կը յայտնէր չէնքին
ամէն կողմերը այցելել: Քառուոժ զիտեց այդ-
մարդը հիացմամբ, և ընդհուպ հաւառը տօգունու-
թիւն մը տեսնուեցաւ անոնց վրայ: Մօտեցաւ օ-
տարականին, ակնջին մի քանի քառեր փափաց և
ձեռքին մէջ հինգ ֆրանքնոց մը սահեցուց: Սոյն
վերջինը հասկցաւ թէ ինչ կը նշանակէր այդ, և
հրապուրեալ, դէպ ի այցելուին կողմը դար-
ձաւ:

— Ներեցէ՛ք, պարոն՝ ըսաւ, նմա, բայց ծանր
դրաւորումներ զիս կըկոչեն, և եթէ թողտուութիւն
տա՛ք ինձ, ընկերս պիտի չարունակէ իմ եղաչ-
տօնս:

— Հոգ չէ, պատասխանեց այն ում կ'ուղղուէին
սոյն խօսքերն:

— Պարոնը ճաշարան այցելեց, հարցուց Բառուոժ:

— Կարեւոր չէ:

— Խեղաքար տայոց սրահը:

— Այո՛, ցցուցէ՛ք ինձ:

Երկու մարդիկ բազմութիւ սրահներէ անցան:
Պիտէթը դարձողին մէջ մտան: Հո'ն կը գտնուէին,
ընդարձակ սրահի մը մէջ, վաթսուոնի մօտ տղայք
ամէն հասակէ, փոքր տղայք և չափահաս մարդիկ
հեղելով գեռ այրենարանին առաջին տառը: «Յի-
մարութեան» բառը դրուած էր այդ փոքր, ցած
և տձեւ տաճարներուն վրայ: Ամենուն աչքը մղո-
րուն էր, ժպիտն միամիտ, ումանք չարամտութենէ
չէին զուրկ և կը վարուէին կապիկներու նման...
մեծագոյն մասը տձեւ էր: Հո'ն ուր իմացականու-
թիւնը չյառաջդիմէր, մարմինը կանգ կ'առնու և
կը կանգնէ իւր յառաջացումը: Յիմարութեան մէջ
եթէ կայ ցաւալի բան մը, այն ալ մանկանց վրայ
տեսնելն է զայն: Դասարանաց այցելութիւն տալէն
յետոյ, օտարականը ուղեց տեսնել այն պարտեզ-
ներն ուր կը չընէին յիմարք: Եւ ընդհակալ լինելով
իւր ընկերակցին, հարցուց թէ՛ այլ եւս տեսնելու
բան մը կը մնա՞ր:

— Ոչինչ, պատասխանեց, միայն ջրհորը մնացած
է որ ջուր կը հայթայթէ վաթսուոն հաղար մար-
դոց: Շէնքին ամենահետաքրքրական մասերէն մին
է անշուշտ:

— Յիշատակարանի կարգ խնցաւ, հարցուց օ-
տարականը:

— Այնպէս չէ՞, ըսաւ Բառուոժ: